

Žalovaný proměnil 13. října 1919 u žalobce za drobné tisícikorunovou bankovku, jež pak byla žalobci při další platbě bankovním úřadem pozastavena jako padělek. Teprve později (14. listopadu 1920) rozhodl bankovní úřad s konečnou platností o tom, že bankovka je padělkem. Žalobce o zaplacení 1000 K podané dne 13. prosince 1920 procesní soud první stolice vyhověl, maje za to, že lhůtu §u 933 obč. zák. dlužno počítati teprve ode dne, kdy žalobce nabyl vědomosti o konečném rozhodnutí bankovního úřadu. Odvolací soud žalobu zamítl, vycházeje z názoru, že lhůtu §u 933 obč. zák. dlužno počítati ode dne odevzdání bankovky, a že tudíž lhůta ta již dávno uplynula.

Nejvyšší soud obnovil rozsudek prvního soudu.

Důvody:

Názor odvolacího soudu, že nárok, žalobou uplatňovaný, zanikl uplynutím šestinedělní lhůty § 933 obč. zák., byl by správným, kdyby byl žalobce uplatňoval nárok ze správy, nebo kdyby žalobní nárok dle povahy věci nemohl býti ničím jiným, než nárokem ze správy. Tomu tak není. Žalobce, vyličiv v žalobě skutkový děj, žádal prostě, aby bylo nalezeno, že žalovaný jest povinen zaplatiti mu 1000 Kč s přísl. proti vrácení pozastavené tisícovky, a ponechal takto soudu právní podřadění skutkového děje, jakož i vyřešení otázky, zda žalobní nárok jest po stránce právní skutkovým dějem odůvodněn čili nic. Učinil tak vědomě a úmyslně, neboť v dovolacím spise uvedl, že právě proto, že právní povaha věci byla sporná, vyhnul se v žalobě tomu, by založil svůj nárok na jediném důvodu právním. Hledíc k § 227 c. ř. s. nelze proti tomu vážně nic namítati. Nižší soudy právem uznaly, že jde o smlouvu směnnou. Vzhledem ke zjištěnému stavu věci jest pak přirozeno, posuzovati žalobu jakožto žalobu domáhající se splnění směnné smlouvy. Žalobce vyhoví svému smluvnímu závazku, dav žalovanému 1000 K drobných peněz v zákonných platidlech. Vzájemné plnění, na něž žalobce vůči žalovanému měl nárok, záleželo v dání tisícovky jsoucí rovněž zákonným platidlem. Když tedy žalovaný — jak zjištěno — dal žalobci tisícovku, která byla opatřena padělaným kolkem a proto nebyla zákonným platidlem, nesplnil svého smluvního závazku vůči žalobci a jest přímo ze smlouvy (§ 1047 obč. zák.) povinen tak učiniti. Nárok na plnění smlouvy však nepodléhá šestiměsíční propadné lhůtě § 933 obč. zák.

Čís. 1196.

K důkazu, že žalobce jest příslušníkem státu, v němž zdejší příslušníci nemusí skládati žalobní jistotu, nestačí potvrzení, že jest tam domovsky příslušným, nýbrž třeba prokázati způsobem bezvadným, že jest právě nyní příslušníkem onoho státu.

(Rozh. ze dne 27. září 1921, R I 993/21.)

Žalobce tvrdil v žalobě, že jest uherským státním občanem, pročez mu bylo k návrhu žalovaného usnesením prvního soudu ze dne 21. února 1921 uloženo, by do 3 týdnů buď složil k soudu jistotu 1500 Kč anebo

dokázal, že jest rakouským nebo československým státním příslušníkem, jinak že by k návrhu žalovaných byla žaloba prohlášena zpět vzatou. Toto usnesení bylo potvrzeno usnesením rekursního soudu ze dne 18. března 1921, jež bylo žalobci doručeno dne 26. března 1921 s dodatkem, že žalobce bude sprostěn povinnosti, jistotu složiti, stvrdí-li přisežně, že není s to tak učiniti. Dne 8. dubna 1921 předložil žalobce listinu, již chtěl dokázati, že jest státním příslušníkem rumunským, a že tudíž není podle § 57 čís. 1 c. ř. s. povinen, zříditi jistotu pro náklady rozepře, poněvadž podle sdělení ministerstva spravedlnosti ve věstníku z r. 1920 na str. 107 cizinci v Rumunsku nejsou povinni zřizovati jistotu, vystupují-li jako žalobci v rozepřích. K napotomní žádosti žalobcově, by mu složení jistoty žalobní bylo prominuto, prohlásil soud první stolice k návrhu žalovaného, že pokládá žalobu za zpětvzatou vzhledem k tomu, že žalobce nevyhověl poukazu rekursního soudu ze dne 18. března 1921. R e k u r s n í s o u d zamítl návrh žalovaného na složení žalobní jistoty a nařídil prvnímu soudu, by pokračoval v jednání. D ů v o d y: Návrh žalovaného, by žalobci byla uložena žalobní jistota, jest námitkou, jež byla vovylána zahájením sporu, jest tudíž rázu procesního a nemá materiálního účinku. Jí má býti setřesena povinnost, pustiti se do sporu. Rozhodnutí o ní není nezměnitelným, jak vyplývá již z předpisu § 58 c. ř. s. Třebas se tam pravilo pouze, že žalovaný může žádati za zřízení jistoty i tenkrát, když žalobce za právní rozepře pozbude vlastnosti tuzemce, dlužno přece nařízení toho použití i tenkrát, stane-li se žalobce tuzemcem aneb nabude-li občanství takového státu, jež ho sprostuje, složiti žalobní jistotu. Žalobce nyní prokázal, že jest rumunským státním občanem. Dle výnosu ministerstva spravedlnosti čís. 21.562/20 jsou v Rumunsku cizinci sprostěni povinnosti skládati žalobní jistotu. Dle § 57 c. ř. s. dlužno výhodu tu přiznati u nás též rumunským státním občanům. K okolnosti této dlužno přihlížeti v každém období sporu.

N e j v y š š í s o u d zrušil usnesení nižších soudů a uložil prvnímu soudu, by, doplně řízení, o věci znovu rozhodl.

D ů v o d y:

Usnesení okresního soudu ze dne 21. února 1921 ukládá sice žalobci, aby prokázal, že jest příslušníkem rakouským nebo československým, má-li býti sprostěn povinnosti, dáti jistotu, ale smyslu tohoto příkazu bylo by vyhověno tím, kdyby žalobce prokázal, že jest příslušníkem rumunským, poněvadž nezáleží právě na tom, je-li státním občanem rakouským nebo československým, nýbrž podle § 57 c. ř. s. stačí průkaz, že jest příslušníkem státu, dle jehož zákonů českoslovenští státní příslušníci nejsou povinni zříditi jistotu pro náklady rozepře. Avšak listina, kterou žalobce předložil, nestačí jako důkaz, že jest státním občanem rumunským. Jest to dle jeho tvrzení vysvědčení, vystavené dne 16. května 1918 od okresního hejtmanství a od starosty v Kološi, že žalobce domovem do Kološe přísluší. Zde však záleží na tom, aby bylo prokázáno, že žalobce jest nyní rumunským občanem státním, což listina nepotvrzuje, nehledě k tomu, že nelze jí přikládati průvodnosti listiny veřejné proto, že není opatřena předepsaným ověřením (§ 293 odstavec druhý c. ř. s.). Není tedy správným mínění rekursního soudu, že žalobcem byl podán důkaz,

že jest státním občanem rumunským, pročež dovolacímu rekursu bylo vyhověti. Jest na okresním soudě, by žalobci uložil, aby do doby, kterou určí okresní soud, předložil listinu, postačitelnou k důkazu, že jest nyní příslušníkem státu rumunského, k níž bude žalobci též přiložiti překlad do státního jazyka, zhotovený tuzemským přísežným tlumočnickem. Po předložení listiny neb po marném uplynutí lhůty rozhodne pak okresní soud znovu o návrhu žalobcově, o sprostění povinnosti, dáti jistotu a o návrhu žalovaných, aby žaloba byla prohlášena za zpětvzatou.

Čís. 1197.

Zásada, že movitá pozůstalost, jež zůstala v území rakouského státu po československém státním občanu, přenechá se ku projednání zdejšími soudům, platí i pro pozůstalosti, o nichž bylo zahájeno řízení u rakouského soudu již před 29. březnem 1919. Soud rakouský může sice o pozůstalosti dále jednat, prohlásí-li se však ve smyslu záporném, jest tuzemský soud povinen ujmáti se projednání.

(Rozh. ze dne 27. září 1921, R I 1179/21.)

David A., československý státní příslušník, zemřel ve Vídni dne 16. prosince 1918 a ještě téhož roku bylo zahájeno příslušným vídeňským okresním soudem projednání pozůstalosti ohledně vídeňských movitostí zůstavitelových. Jeden z tuzemských věřitelů zůstavitelových žádal na okresním soudě na Malé Straně v Praze, by zakročil u vídeňského pozůstalostního soudu o vydání pozůstalosti a by pozůstalost tuto projednal. O b a n i ž š í s o u d y návrh zamítly. D ů v o d y: Jde o pozůstalost československého příslušníka, která byla zahájena u okresního soudu ve Vídni-Josefstadt před 29. březnem 1919. Na takovéto pozůstalosti nelze však užiti výnosu ministerstva spravedlnosti ze dne 29. března 1919, čís. 6336/19 a důsledkem toho nemůže zdejší soud uplatňovati vůči rakouskému soudu nárok, by příslušná pozůstalost byla předána zdejšímu soudu k projednání. Učiní-li ovšem rakouský soud dobrovolně tak sám, jak také dle přípisu ze dne 21. května 1921 zamýšlí učiniti, pak ovšem bude možno, pozůstalost u zdejšího příslušného pozůstalostního soudu projednati.

N e j v y š š í s o u d zrušil usnesení nižších soudu a uložil okresnímu soudu, by, doplně řízení způsobem níže naznačeným, o návrhu znovu rozhodl.

D ů v o d y:

Nelze souhlasiti s názorem soudu rekursního, že na pozůstalost československého státního příslušníka Davida A., dne 16. prosince 1918 ve Vídni zemřelého, nelze užiti výnosu ministerstva spravedlnosti ze dne 29. března 1919, č. 6336/19, poněvadž pozůstalost byla před 29. březnem 1919 zahájena u okresního soudu ve Vídni-Josefstadt. Dotčeným výnosem byly sděleny pokyny rakouského státního úřadu pro spravedlnost, jak se mají soudy ve vzájemném styku a dopisování a v příčině příslušníku druhého státu zachovati, aby na dobu, než bude učiněna mezi československým a rakouským státem o tom úmluva, pokud možno vzájemnost byla